

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 3. De vltimo fine hoc est de fœlicitate: quotuplex ea sit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38987

mano, in cuius gratiam naturaliter conditæ sunt, vel etiam, quatenus habent eas dotes, quæ rebus cognoscētibus essent bonæ si eas possiderent.

CAPVT III.

De ultimo fine hoc est de foelicitate: quotuplex ea sit.

16 **F**oelicitas est cumulus bonorū satians appetitū, depellens tristitiā, & permanens. Alia quidem est foelicitas summa, & hæc complectitur omnia bona excogitabilia. Talis verò foelicitas non potest esse nisi in vno ente, quoniam magna foelicitas est præesse omnibus, nihilque habere sibi æquale in perfectione, potentia,

tia,

tia, & dominio. Hanc autem exuperantiam nemo haberet ex pluribus summè foelicibus, adeòque nemo illorum esset summè foelix. Quare ad hoc, vt existat infinita foelicitas, & perfectio in aliquo, debet existere in vnico. Alia est foelicitas in genere excellentissimo quod possit conuenire rebus non summis; Et hæc nulli rei potest esse naturalis; primò quoniam si datur ens foelicissimū, hoc est perfectissimū, vt supponimus ex p.^o p.^o debēt proprietates omnium aliarum rerum ita esse constitutæ sicut ad eius foelicitatem magis cōgruit. hoc enim ipsum est magna pars foelicitatis, esse vltimum finem omniū, cuius bonum cuncta respiciant, eique subseruiant. At maior

per-

perfectio entis foelicissimi est si non solum esse, sed etiam optime esse, sit beneficium illius plane indebitum, quo debeantur illi maiores gratiae. Secundo quoniam haec foelicitas non erit in genere excellentissimo, nisi sit possessio boni infiniti. Nam inter bona finita potest dari maius, & maius sine termino propter infinitas diuitias entis foelicissimi. Nulla ergo est possessio boni finiti, qua non possit dari alia foelicitas incomparabiliter maior ex sua specie. Possessio vero boni infiniti non potest esse debita per naturam enti finito. Nam bonum naturaliter possessum debet habere proportionem cum dignitate possessoris. Tertio pertinet ad perfectionem entis foelicis-

B   fini

fimi habere dominium proprietatis in omnia alia entia. De ratione autem domini est, non debere seruo id quod deberet amicis. Cum ergo fœlicitas in genere excellentissimo sit illud summum, quod ens fœlicissimū potest dare aliquibus, quos ex favore velit extollere ad suā amicitiam; non potest eadem esse naturaliter debita reliquis.

17 Præter hanc fœlicitatē datur alia, quam res non summæ possunt proprijs viribus acquirere; non tamen ita proprijs viribus, vt nullus immisceatur favor indebitus entis fœlicissimi. Magna enim perfectio est, vt omnia illo indigeant, illudque per orationem venerari debeāt. Nemo autem orat pro ijs, quæ sic habet in suâ potestate, sicut

mo-

mouere nunc manum, vel pedem, ad quos scilicet motus Deus naturaliter debet cōcurrere; adeoque ita ferè semper concurrat, vt nihil simus anxij de successu. Sed tantùm pro ijs oramus, quæ sine miraculo possunt nobis denegari. At qui foelix est foelicitate congruà suæ naturæ, nihilo indiget. Ergo si proprijs viribus qualemcumq; foelicitatem quis assequi possit, ita vt eam Deus nequiret impedire sine miraculo; is non egeret oratione, per quam enti foelicissimo se submitteret.

18 Debet igitur hæc foelicitas esse eiusmodi, vt quis possit eam acquirere sine miraculo, possitque eadem carere sine miraculo. Secundam partem probauimus, primam probamus; quo-

niam omnes foelicitatem appetunt, & semper quaerunt . Nullus autem appetitus naturalis est huiusmodi , vt per naturæ vires expleri nō possit, alioquin natura fuisset vel imprudens, vel nobis inimica , quorum vtrumq; falsum esse, est veritas omnibus per se nota. Siquidem dum inuestigamus cur natura hoc vel illud ita disposuerit, & multæ rationes occurrunt, nemo dubitat illam esse veriorē, quàm agens sapientissimum, & nobis beneuolum habuisset. Adde, & ex vniuersà mundi constitutione, & ex proprietatibus homini naturaliter insitis constare, hanc mundi machinam esse vnus hominis beneficio fabrefactam . Ita enim fabrefacta est, vt omnia homini
sint

sint vtilia, & homo in cuncta
dominetur, & cunctis animan-
tibus delectatione præcellat. Nō
ergo potest nobis in mentem
cadere quòd natura accende-
rit in nobis sitim inextinguibi-
lem foelicitatis, quā siti nos dū-
taxat inter cunctas animantes
frustra miserè torqueremur.

19 Hæc ratio probat animi
humani immortalitatē natura-
lem: Nam desiderium foelici-
tatis est desiderium boni per-
petuis quandoquidem omne
temporaneū contemnere pos-
sumus, foelicitatem non possu-
mus, & vnusquisque naturā
desiderat bonum immortale.
Ergo si anima naturaliter mor-
talis esset, hæc duo perabsurda
sequerentur: alterum est quod
naturā vel stultè, vel malignè

non

B 3

vo.

voluerit nos hoc inani desiderio torquere, & hoc errore contaminare; cum tamen in vna acquisitione scientiæ, ac veritatis posuerit maximum hominis bonum, ac desiderium, & omnes delectationes corporis adhibuerit tanquam media ad conseruationem vitæ, adeoque non quæsiuerit corporeas voluptates, vt finem, sicut volebāt Epicuræi: alterum est quod nequiuerit, vel noluerit dare nobis proprietates cōgruentes. Quod enim reliqua non sint immortalia nisi secundum speciem, nil mirum; quandoquidem condita sunt non gratia sui, sed hominis, ad cuius bonum pertinebat & stabilitas specierum, & varietas indiuiduorum. At homo est conditus gratia sui, &

non

non gratia speciei humanæ: Indiuidua enim, & non species amantur amore beneuolentiæ. Ergo natura debuit dare homini bonum permanens, & non vitam aliquam perbreuem, ac miseram postquam perpetua annihilatio sequatur. Nemo enim nisi ex impotentiâ permetteret annihilationem illius rei, quam amat gratiâ sui, & amore amicitiae.

20 Ex prædictis probari potest hanc foelicitatem naturalem esse fructû virtutis. Virtus enim est agere secundum obligationem nobis impositam à naturâ etiam in ijs, quæ alioquin sunt nobis noxia. Nemo autem qui sit conditus gratiâ sui, & vt liber, obligatur agere in propriam perniciem. Imò verò eû

homo sit determinatus à natura ad quærendam suam foelicitatem, non potest ab eadem natura obligari ad volendum id, quod videt esse suæ foelicitati contrarium. Vt ergo natura obligaret hominem ad virtutem, debuit connectere foelicitatem hominis cum virtute. Quæ conexio cum in hac vitâ non sit; ideò Epicuræi, qui negabât foelicitatem alterius vitæ, ponebant omnem virtutem in quærenda voluptate; quo nihil aut lumini naturæ, aut bono Reipublicæ magis aduersum, ac proinde id sapienter reiectum à Tullio in libris de finibus: Stoici contra agnoscentes hunc eundem nexum; iactabant virtutem, etiam in equuleo beatam esse, cui positioni, & Philosophi omnes,

nes, & totum genus humanum refragatur. Nisi ergo naturam fatuam, malignam, inuvalidam esse dicamus, fatendum est humanæ virtuti foelicitatem perpetuam in aliâ vitâ deberi.

21 De hac foelicitate naturali non possumus habere distinctâ notitiam, quia propter eleuationem naturæ nostræ ad finem supernaturalem illa nunquam fuit. Præterquamquod etiam si esset, eaque animæ defunctorū fruerentur, non expediret humano generi, vt inter illas, & nos intercederet communicatio; quemadmodum neque inter nos, & Angelos, vt ostendimus in libro *de Iustitia, & Iure*. Id tanrùm colligi potest, eam foelicitatem debere esse statum bonum permanentem, & ca-

rentem omni malo; finis enim motus est quies; & foelicitatem, quam appetimus, perpetuum bonum intelligimus. Item eam constare ex scientià, & virtute, ad quæ sequatur delectatio, quoniam hæc sunt bona nobilissima, quæ naturaliter amamus, & quæ possunt conuenire animæ separatae à corpore.

22 In hac vitâ nō est vera foelicitas, sed tantum spes foelicitatis; & quoniam spei proprium est, gaudere de medijs vt medijs, ideò præcipua bona huius vitæ non tam sunt fines, quàm media. Vnusquisque enim magis gaudet de ijs bonis, ex quibus sibi pollicetur bonum statum futurum, quàm ex possessione quâ fruitur in instanti præsentis. Ideòque præscinden-
do

do à spe atque à timore, (ita enim tristamur timore ex causis, vel coniecturis minantibus malum, sicuti spe gaudemus ex pollicentibus bonum) nihil ferè in hac vità differunt homines fortunati ab infortunatis.

CAPVT IV.

De fœlicitate supernaturali.

23 **E**A fœlicitas excellētissimi generis cōmunicabilis rebus non summis, de quà suprà locuti sumus, quamque ostendimus debere esse possessionem boni infiniti suprà meritum naturæ, non potest esse aliquis illapsus, per quem nobis Diuinitas coniūgatur. Est enim per se notū, nihil nobis melius

B 6 esse